

ISHOD 5

Makroekonomija je grana ekonomije koja proučava ponašanje i funkcioniranje industrije kao cjelinu. Osnivač John Maynard Keynes.

1. Ciljevi i instrumenti makroekonomije:

1.1 Ciljevi:

Proizvodnja – osigurati dobra i usluge koje stanovništvo želi

Zaposlenost – Državi je cilj da ima visoku zaposlenost, to jest nisku nezaposlenost

Stabilnost cijena – Država treba osigurati da razina svih cijena nema brzi rast ili pad

1.2 Instrumenti:

Monetarna politika:

- Upravlja državnim **ponudom novca, kreditom i bankarskim sustavom** (kako bi se odredile kamatne stope)
- M.P. provodi **Centralna banka** (kod nas je HNB) čija je temeljna funkcija da nadzire ponudu novca i kredite u zemlji
- Kada gospodarska aktivnost pada potrebno je povećati ponudu novca i kredita.

Fiskalna politika:

- **Područje javnih financija**
- **Državna potrošnja** (potrošnja i štednja utječu na investicije i proizvodnju)
- **Opozivanje** (veličina dohotka građana koja utječe na potrošnju/štednju)

Prema načinu provođenja F.P. :

- **Diskrecijska** – reguliranje potrošnje i poreznih aktivnosti radi otklanjanja gospodarskih poremećaja te osigurati maksimalnu zaposlenost
- **Automatski stabilizatori** – djeluju u smjeru stabiliziranja gospodarstva

Državni izdaci:

Državne kupnje – plaće vojsci, školstva, sudstva, zdravstvo,...

Transferna plaćanja – mirovine, naknade za nezaposlene

2. **BDP** – tržišna vrijednost svih finalnih dobara i usluga proizvedenih u nekoj zemlji tijekom jedne godine.

3. **Načini mjerenja BDP-a:**

Nominalni BDP – mjeri se u tekućim tržišnim cijenama, mijenja se zbog promjena cijena i fizičkog obujma proizvodnje

Realni BDP – izračunava se u nepromjenjivim cijenama, mijenja se zbog promjene fizičkog obujma proizvodnje (Da se zna koliko se količinski povećala proizvodnja/potrošnja robe i usluga u nekoj državi)

Razlika između Realnog i nominalnog BDP-a je što se nominalni može mijenjati pod utjecajem cijena, a realni ne.

Potencijalni BDP – predstavlja maksimalnu količinu proizvodnje neke države gdje bi se iskoristili svi resursi (visoka razina zaposlenosti)

BDP per capita – približno prikazuje vrijednost dobara proizvedenih po glavi stanovnika

4. Nedostatci mjerenja BDP-a:

Ne govori nam o netržišnim cijenama (Sve što radimo u svojim kućanstvima; pranje rublja, briga o djeci, čišćenje,...)

Ne govori o proizvodnim/potrošnim djelatnostima na okoliš

Ne govori kako je dohodak raspodijeljen u državi (manja manjina 💰, a manja manjina siromašna)

Ne govori nam na koja dobra se najviše troši

Ne govori nam o kvaliteti života u zemlji (pismenost, prosječni vijek života,...)

Ne govori nam o sudjelovanju u ilegalnim aktivnostima

5. **Recesija i Depresija:**

Recesija – pad gospodarske aktivnosti do godinu dana

Depresija – pad gospodarske aktivnosti dulje od godinu dana

6. **Stabilnost cijena:**

Inflacija – povećanje cijena svih dobara/usluga, a ne pojedinih (manje možemo kupiti po količini)

Deflacija – suprotno od inflacije

Hiperinflacija – značajan porast cijena (npr. Čokolada je koštala euro i sada se uveli da poskupi za 1000%, sada će koštati 10 eura)

7. **Potrošačka košarica** – uključuje osnovne prehrambene i higijenske potrepštine i rezerve (košarica ne uključuje ekskluzivne proizvode)

FORMULE

Dohodovna metoda:

Suma zarada proizvodnih faktora, odnosno troškova:

Najamnina (w)

Kamata (i)

Renta (R)

Profita (pf)

Amortizacije (Dp)

Neizravnih poreza (T)

$$\text{BDP} = w + i + R + pf + Dp + T$$

Rashodna metoda:

BDP(Y): se dijeli na 4 komponente

C = osobna potrošnja

I = investicije

G = državna potrošnja

NX = neto izvoz (N – uvoza, X – izvoz)

$$Y = C + I + G + NX$$